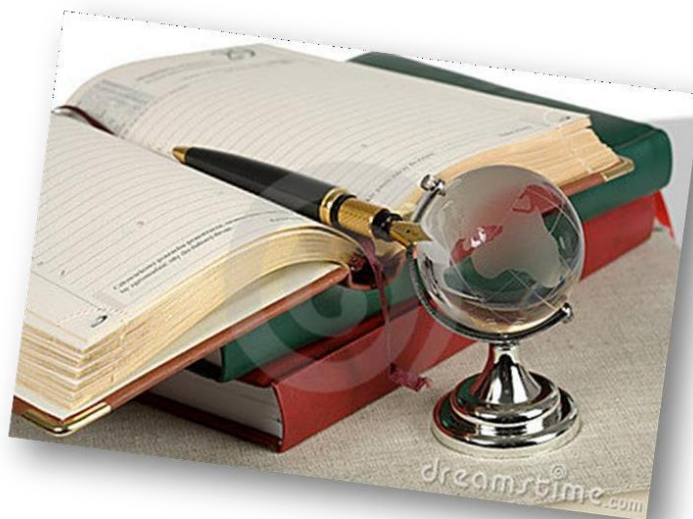

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
КАФЕДРА ПОЧАТКОВОЇ І СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ

**Методичні рекомендації з написання, оформлення та
захисту кваліфікаційної роботи**
для здобувачів другого (магістерського) рівня
спеціальності А6.01 Спеціальна освіта (Логопедія)

Методичні рекомендації з написання, оформлення та захисту кваліфікаційної роботи для здобувачів другого (магістерського) рівня спеціальності А6.01 Спеціальна освіта (Логопедія).

Укладач: Шевченко Ю.М. – д-р пед. наук, професор кафедри початкової і спеціальної освіти Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.

Рецензенти: Турбарова А.В. – д-р психол.наук, доцент, декан факультету спеціальної освіти та соціально-гуманітарних наук Хортицької національної академії.

Доманюк О.М. – канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка.

Методичні рекомендації розроблені з метою надання практичної допомоги у визначенні структури, виконанні та захисту кваліфікаційних робіт здобувачам другого (магістерського) рівня денної і заочної форми навчання спеціальності А6.01 Спеціальна освіта (Логопедія). Уклад. Шевченко Ю.М. Запоріжжя, 2025. 62 с.

Рекомендовано до друку рішенням НМР протоколом №

МДПУ імені Б. Хмельницького

Протокол № ____ від _____ 2025 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ЗАГАЛЬНІ ВКАЗІВКИ ДО НАПИСАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ	
1. Мета і значення кваліфікаційних робіт	7
2. Тематика кваліфікаційних робіт	7
3. Керівництво кваліфікаційними роботами	10
4. Рецензування кваліфікаційної роботи	12
5. Виконання кваліфікаційної роботи	13
6. Допуск до захисту кваліфікаційних робіт	41
7. Захист кваліфікаційної роботи	44
8. Загальні правила оформлення кваліфікаційної роботи	48
ДОДАТКИ	52

ВСТУП

Система навчання у вищій школі повинна дати ґрунтовні знання, закласти основи самовдосконалення майбутнього спеціаліста, виховати його, але вона не може дати студентам запасу знань на всю трудову діяльність.

Специфіка навчання у закладі вищої освіти полягає перш за все в тому, що воно вимагає продуманої організації самостійної роботи студентів, яка б забезпечувала успішне оволодіння не тільки програмовим матеріалом, але й навичками дослідження, творчої діяльності.

У світлі цього положення виключно важливе значення має такий вид самостійної діяльності студентів, як написання кваліфікаційних робіт на завершальній стадії підготовки майбутнього вчителя у закладі вищої освіти.

Завдання даних методичних рекомендацій – надати студентам закладу вищої освіти допомогу у написанні та виконанні кваліфікаційної роботи.

Методичні рекомендації з написання, оформлення та захисту кваліфікаційної роботи для здобувачів другого (магістерського) рівня спеціальності А6.01 Спеціальна освіта (Логопедія) складені згідно Положення про дипломні (кваліфікаційні) роботи на здобуття освітніх ступенів бакалавра та магістра у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького (Протокол № 11 від 14.03.2025 року).

Методичні рекомендації складаються із вступу, 1 розділу, літератури та додатків.

Перелік компетентностей та результати навчання

Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування освітньою компонентою:

Загальні:

ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

ЗК-7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК-9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК-10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

Спеціальні:

СК-1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-2. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами (залежно від спеціалізації).

СК-3. Здатність здійснювати діагностико-аналітичну, корекційно-розвивальну, консультативну діяльність з урахуванням особливих освітніх потреб здобувачів

СК-10. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та/або освітні проекти у сфері спеціальної та інклюзивної освіти

Результати навчання

РН 1. Здійснювати аналіз еволюційних процесів у сфері освіти осіб з особливими освітніми потребами, обґрунтовувати власне бачення шляхів розв'язання наявних проблем.

РН 2. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, створення нових та удосконалення традиційних технологій викладання і супроводження та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

РН 3. Розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами, генерувати нові ідеї для удосконалення навчання, виховання, розвитку та соціалізації цих осіб.

РН 4. Добирати та застосовувати ефективні методики комплексного оцінювання розвитку дітей, рефлексувати та критично аналізувати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рівень освітньої підтримки.

РН 10. Відшуковувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних

та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані.

РН 14. Створювати та реалізовувати наукові розробки та/або освітні проєкти, спрямовані на підвищення якості організації освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами.

ЗАГАЛЬНІ ВКАЗІВКИ ДО НАПИСАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

1. Мета і значення кваліфікаційних робіт

Методичні рекомендації з написання, оформлення та захисту кваліфікаційної роботи для здобувачів другого (магістерського) рівня спеціальності А6.01 Спеціальна освіта (Логопедія) розроблено відповідно до Положення про дипломні (кваліфікаційні) роботи на здобуття освітніх ступенів бакалавра та магістра у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <http://surl.li/ivrpkr> та визначає організаційно-методичні засади підготовки та захисту кваліфікаційних робіт у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького.

1.1. Кваліфікаційна робота за освітнім рівнем магістр передбачає самостійне розв'язання складної теоретичної або практичної задачі, що потребує проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог у певній галузі наук, що відповідає спеціальності та освітній програмі, за якою навчається здобувач вищої освіти.

1.2. Кваліфікаційна робота та її публічний захист відповідно до стандарту вищої освіти та освітньої програми є формою атестації здобувачів вищої освіти.

2. Тематика кваліфікаційних робіт

2.1. Тематика кваліфікаційних робіт розробляється щорічно науково-педагогічними працівниками, які мають право здійснювати керівництво кваліфікаційними роботами, відповідно до вимог стандартів вищої освіти і освітніх програм, за якими навчаються здобувачі вищої освіти, погоджується гарантом відповідної освітньої програми та затверджується рішенням кафедри, на якій працює науково-педагогічний працівник.

Тематика кваліфікаційних робіт повинна бути актуальною, вказувати на наявність невирішених чи недостатньо обґрунтованих проблем у наукових джерелах, законодавстві, практичній діяльності організацій, установ, підприємств, державних органів, відповідати сучасному стану певної галузі науки та перспективам її розвитку.

Приклади тем для магістерських досліджень
(представлено теми магістерських робіт здобувачів
вступ 2022, 2023 р.р.)

1. Інноваційні методи формування зв'язного мовлення дітей старшого дошкільного віку із фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення;
2. Корекційно-виховна робота з дітьми з інтелектуальними порушеннями засобами рухливих ігор;
3. Педагогічні умови підвищення ефективності сімейного виховання дітей з порушеннями інтелектуального розвитку;
4. Педагогічні умови корекційної роботи з молодшими школярами з мінімальними порушеннями психічного розвитку;
5. Мовленнєвий розвиток дітей з мовленнєвими порушеннями у процесі навчання іноземної мови;
6. Казкотерапія як метод соціально-психологічної роботи з дітьми з затримкою психічного розвитку;
7. Педагогічні умови формування лексичної сторони мовлення у дітей із загальним недорозвиненням мовлення;
8. Формування умінь молодших школярів із порушеннями розумового розвитку працювати з текстом сюжетних задач;
9. Формування соціально-комунікативних навичок молодших школярів з розладами спектру аутизму;
10. Особливості сімейного виховання дітей з порушенням мовлення;
11. Педагогічні умови організації психолого-педагогічної корекції дітей із затримкою психічного розвитку;

- 12.Розвиток вищих психічних процесі дітей з мовленнєвими порушеннями засобами казкотерапії;
- 13.Формування емоційної культури молодших школярів з затримкою психічного розвитку засобами арттерапії;
- 14.Формування комунікативних вмінь у дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення;
- 15.Інноваційні технології в підготовці майбутнього вчителя-логопеда;
- 16..Корекція мовлення дітей дошкільного віку із загальним недорозиненням мовлення засобами логоритміки;
- 17..Підвищення мотивації ігрової і пізнавальної діяльності дітей з порушеннями мовлення засобами КІ;
- 18.Формування соціалізованості дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвиненням мовлення;
- 19.Використання інноваційних методів у корекційній роботі з дітьми, які мають порушення мовлення;
- 20.Формування комунікативної компетентності у дітей старшого дошкільного віку із моторною алалією;
- 21.Логопедична ритміка для дітей з загальним недорозвиненням мовлення;
- 22.Формування ключових компетентностей в учнів з порушеннями інтелектуального розвитку засобами STEM-орієнтованого навчання;
- 23.Педагогічні умови формування технологічної культури майбутніх фахівців інклюзивних навчальних закладів.

2.2.Кваліфікаційні роботи можуть виконуватися за тематикою, яку замовляють підприємства, установи та організації, що уклали з університетом договір про надання освітніх послуг або з якими пов'язана трудова діяльність здобувача вищої освіти. У цьому випадку замовлена підприємством, установою, організацією тема дослідження погоджується з гарантом відповідної освітньої програми та затверджується рішенням відповідної кафедри.

2.3.Здобувачеві надається право обрати тему кваліфікаційної роботи,

визначену кафедрою, або запропонувати власну з обґрунтуванням доцільності її розробки. Запропонована здобувачем власна тема дослідження погоджується керівником кваліфікаційної роботи, гарантом відповідної освітньої програми та затверджується рішенням відповідної кафедри.

2.4 Проблема дослідження кваліфікаційної роботи на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр» може бути логічним продовженням кваліфікаційної (дипломної) роботи на здобуття ступеня вищої освіти «Бакалавр», однак формулювання теми не повинно дублюватися.

2.5. Узгодження тем здобувачем вищої освіти другого (магістерського) рівня із керівником кваліфікаційної роботи, гарантом освітньої програми і затвердження їх на засіданнях відповідних кафедр завершується не 01 листопада (магістр) (для денної форми навчання), до завершення осінньої сесії (для заочної форми навчання) поточного навчального року. У разі необхідності тему кваліфікаційної роботи може бути змінено за рішенням кафедри з наступним оформленням наказу по університету (але не пізніше початку останнього семестру перед захистом, виключно у виняткових випадках, з обґрунтуванням такої необхідності). Уточнення формулювання теми може бути внесено на різних етапах дослідження, але не пізніше, ніж за місяць до захисту роботи.

2.6. Закріплення теми кваліфікаційної роботи, призначення керівника та консультантів (у разі потреби) затверджуються наказом ректора у термін, визначений регламентом роботи університету. Проект наказу розробляється деканом факультету на підставі витягів із протоколів засідань кафедри початкової і спеціальної освіти.

3. Керівництво кваліфікаційними роботами

3.1. Для керівництва кваліфікаційною роботою здобувача кафедра призначає наукового керівника із числа науково-педагогічних працівників Університету і є співробітниками відповідної кафедри.

3.2. Керівник кваліфікаційної роботи зобов'язаний:

- до початку виконання кваліфікаційної роботи довести до відома здобувача вищої освіти вимоги щодо змісту й оформлення роботи та термін її виконання;
- надавати допомогу здобувачу вищої освіти у виборі теми, розробці календарного плану роботи на весь період виконання дослідження, доборі літературних джерел, методології та методів дослідження;
- регулярно консультувати здобувача з питань виконання кваліфікаційної роботи, а за необхідності організовувати консультації інших викладачів;
- перевіряти роботу та її структурні частини на предмет відповідності вимогам щодо змісту та оформлення;
- систематично моніторити підготовку кваліфікаційної роботи, інформувати завідувача кафедри про хід підготовки роботи до захисту;
- контролювати відповідність здійснених досліджень затвердженому змісту роботи;
- моніторити усунення недоліків, виявлених при попередньому обговоренні дипломної (кваліфікаційної) роботи на засіданні кафедри, сприяти дотриманню здобувачем принципів академічної доброчесності;
- рекомендувати форми оприлюднення результатів дослідження (тези доповіді на науковій конференції, наукова стаття, виступ на конференції, круглому столі тощо);
- надати письмовий висновок на кваліфікаційну роботу та сприяти отриманню рецензії на неї;
- надавати консультації щодо процедури захисту кваліфікаційної роботи;
- проводити зі здобувачем роз'яснювальну роботу щодо дотримання академічної доброчесності при підготовці кваліфікаційної роботи;
- сприяти своєчасному наданню кваліфікаційної роботи на перевірку текстових запозичень технічними засобами у відповідності до укладених договорів;

- бути присутнім (за можливості) на засіданні атестаційної комісії при захисті кваліфікаційних робіт, керівником яких він є.

3.3. У висновках керівника кваліфікаційної роботи в довільній формі зазначається мета кваліфікаційної роботи, в інтересах якої організації вона виконана або в межах якої науково-дослідницької теми, відповідність кваліфікаційної роботи постановленому завданню, ступінь самостійності при виконанні кваліфікаційної роботи, уміння аналізувати необхідні літературні джерела, застосовувати сучасні методи досліджень та інформаційні технології, запропонувати конструктивні рішення; оцінюються отримані результати та висновки; подається загальна оцінка кваліфікаційної роботи та її відповідності вимогам до структури та оформлення, вказуються недоліки, а також інші аспекти оцінки виконання кваліфікаційної роботи та її виконавця (за бажанням наукового керівника); подаються пропозиції щодо оцінювання кваліфікаційної роботи та присвоєння випускнику відповідної кваліфікації.

3.4. Зміна керівника кваліфікаційної роботи здійснюється в таких випадках:

- довготривала хвороба призначеного керівника кваліфікаційної роботи;
- звільнення призначеного керівника кваліфікаційної роботи;
- письмова заява здобувача вищої освіти на ім'я завідувача кафедри з обґрунтуванням прохання про зміну наукового керівника.

4. Рецензування кваліфікаційної роботи

4.1. Підготовлена до попереднього захисту кваліфікаційна робота передається рецензенту.

4.2. Рецензія на кваліфікаційну роботу може бути внутрішньою або зовнішньою. Внутрішнім рецензентом може бути науково-педагогічний працівник з науковим ступенем. Зовнішніми рецензентами можуть бути фахівці, які працюють в організаціях і закладах освіти в тій галузі, якої стосується робота, та мають наукову кваліфікацію кандидата наук (доктора

філософії)/доктора наук, або провідний фахівець певної установи.

4.3. Рецензент знайомиться з роботою і дає на неї письмову рецензію.

4.4. Письмова рецензія після допуску до захисту разом з висновком наукового керівника подається до атестаційної комісії.

4.5. Рецензія повинна відображати: ступінь відповідності теми і змісту роботи; актуальність дослідження; ефективність використаної методики наукового пошуку; рівень використання набутих у процесі навчання теоретичних знань; обізнаність у сучасних дослідженнях із зазначеної проблематики, критичність аналізу публікацій, представлених у списку використаних джерел; ступінь повноти розкриття теми; наявність емпіричного матеріалу, зокрема, зібраного самим автором роботи; перспективність і обґрунтованість висновків; зауваження до роботи; пропозиції щодо оцінки.

4.6. Рецензія повинна бути підписана рецензентом та завірена печаткою установи, у якій він працює (співпрацює) у встановленому там порядку.

5. Виконання кваліфікаційної роботи и

5.1. Головними етапами виконання кваліфікаційної роботи є:

- вибір і затвердження теми кваліфікаційної роботи;
- розробка методологічного апарату дослідження (визначення мети, завдань, об'єкту, предмету попереднього змісту (плану) кваліфікаційної роботи;
- опрацювання літературних джерел;
- написання кваліфікаційної роботи;
- доопрацювання коректності посилань;
- попередній захист кваліфікаційної роботи на засіданні кафедри та усунення виявлених зауважень;
- рецензування кваліфікаційної роботи;
- підготовка до захисту і захист кваліфікаційної роботи.

Об'єктивними галузями для написання кваліфікаційної роботи зі

спеціальності А6 «Спеціальна освіта» можуть виступати напрями, що безпосередньо пов'язані з теоретичними засадами та практикою навчання, виховання, корекції і реабілітації дітей та дорослих з особливими освітніми потребами.

До таких галузей належать психолого-педагогічні дослідження, орієнтовані на вивчення закономірностей розвитку когнітивної, емоційно-вольової та комунікативної сфер осіб з порушеннями розвитку, а також розробка методів підтримки й формування позитивної соціальної взаємодії.

Значний пласт досліджень охоплює логопедію та мовленнєвий розвиток, що включає діагностику і корекцію порушень мовлення, запровадження інноваційних логопедичних технологій, профілактику дисграфії та дислексії, а також використання ігрових методів у мовленнєво-корекційній практиці.

Важливою сферою виступає корекційна педагогіка, де увага приділяється методам сенсорної інтеграції, застосуванню арт-, музико- та казкотерапії, розробці програм для дітей із затримкою психічного розвитку та формуванню соціально-побутових навичок у дітей з інтелектуальними порушеннями.

Не менш актуальною є інклюзивна освіта, що досліджує умови організації інклюзивного середовища, роль учителя-дефектолога й асистента, адаптацію та модифікацію навчальних програм, а також налагодження партнерської взаємодії з батьками та соціальними інститутами.

У галузі методики викладання та освітніх технологій увага приділяється впровадженню інформаційно-комунікаційних технологій, диференціації та індивідуалізації освітнього процесу, застосуванню інноваційних методів і створенню методичного забезпечення навчально-корекційної діяльності.

Окрему вагу має напрям реабілітації та соціалізації, що передбачає розробку програм соціальної реабілітації, професійної орієнтації, трудового навчання, підготовки до самостійного життя та інтеграції у суспільство.

Нарешті, перспективними залишаються міждисциплінарні дослідження, які інтегрують знання з медицини, психології, лінгвістики, соціальної

педагогіки та інших галузей, зокрема через вивчення програм раннього втручання, порівняння зарубіжного і вітчизняного досвіду чи аналіз психолого-лінгвістичних підходів у спеціальній освіті. Усі ці галузі забезпечують багатовимірність та наукову обґрунтованість підготовки кваліфікаційних досліджень у сфері спеціальної освіти.

Дослідження педагогічного напрямку охоплюють такі напрями науково дослідного пошуку, як: вивчення закономірностей розвитку дітей з особливими освітніми потребами, зокрема особливостей їх когнітивного, емоційно-вольового та комунікативного розвитку, а також розробку ефективних методів навчання, виховання й корекції. До цього кола належить вивчення проблем логопедії, спрямоване на діагностику та корекцію мовленнєвих порушень, впровадження інноваційних логопедичних технологій, запобігання дисграфії та дислексії, а також застосування інтерактивних ігрових методик для стимулювання мовленнєвого розвитку.

Дослідження психологічного напрямку можуть бути спрямовані на вивчення: особливостей когнітивного розвитку дітей з різними порушеннями, зокрема процесів сприймання, уваги, пам'яті та мислення, що формують основу їх навчальної діяльності. Важливим завданням виступає аналіз емоційно-вольової сфери, дослідження рівня тривожності, самооцінки, мотивації до навчання та соціальної взаємодії, адже саме ці чинники визначають ефективність включення дитини в освітній та соціальний простір.

У цьому контексті актуальним є вивчення комунікативних навичок, формування міжособистісних відносин та механізмів подолання труднощів у спілкуванні. Психологічні дослідження також зосереджуються на виявленні механізмів адаптації дітей з особливими освітніми потребами до нових умов, включаючи інклюзивне середовище, а також на розробці стратегій психологічного супроводу та підтримки.

Перспективним напрямом є аналіз особливостей сімейного виховання та впливу мікросоціального оточення на розвиток особистості дитини, що дозволяє визначати оптимальні шляхи співпраці між батьками та фахівцями.

Крім того, до сфери психологічного пошуку входить вивчення механізмів формування саморегуляції, розвитку емоційного інтелекту, формування стресостійкості та адаптивних стратегій поведінки. Таким чином, психологічні дослідження у спеціальній освіті охоплюють широкий спектр проблем, що дає змогу комплексно оцінювати розвиток і потреби дитини, створюючи підґрунтя для науково обґрунтованих корекційних і реабілітаційних програм.

Види магістерських робіт залежно від методів дослідження:

Теоретична магістерська робота (порівняльно-педагогічне дослідження): є видом кваліфікаційного дослідження, що передбачає ґрунтовний аналіз, систематизацію та узагальнення науково-теоретичних джерел із метою виявлення спільного та відмінного у розвитку педагогічних ідей, підходів та практик у різних країнах чи у межах різних наукових шкіл.

Така робота не передбачає власного експериментального втручання чи емпіричного збору даних, але вимагає критичного осмислення великого масиву наукових джерел, офіційних документів, освітніх програм, методичних матеріалів та результатів попередніх досліджень. Порівняльно-педагогічне дослідження спрямоване на виявлення тенденцій розвитку освіти, визначення ефективних моделей і технологій, які можуть бути адаптовані до національної системи спеціальної освіти, а також на поглиблене розуміння загальних і специфічних закономірностей у сфері навчання та виховання дітей з особливими освітніми потребами.

У такій роботі важливим є дотримання логіки порівняння: визначення критеріїв зіставлення, вибір адекватної методології, окреслення спільних та відмінних характеристик, а також формулювання висновків щодо можливості творчого використання зарубіжного досвіду у вітчизняній практиці. Основна цінність теоретичної магістерської роботи порівняльно-педагогічного типу полягає у створенні науково обґрунтованої бази для подальших прикладних чи експериментальних досліджень, а також у формуванні рекомендацій для удосконалення освітнього процесу в системі спеціальної освіти.

Теоретична магістерська робота (історико-педагогічне дослідження):

охоплює вивчення процесів становлення та розвитку педагогічних ідей, концепцій і практик у різні історичні епохи. Вона передбачає аналіз джерельної бази, яка включає як архівні документи, так і наукові праці відомих педагогів, освітніх реформаторів, мислителів, що зробили вагомий внесок у розвиток освіти. У межах такого дослідження увага зосереджується на простеженні еволюції освітніх систем, виявленні закономірностей та суперечностей, що виникали в педагогічному процесі, а також на оцінюванні впливу соціокультурних, економічних і політичних чинників на освіту.

Історико-педагогічна робота передбачає реконструкцію педагогічного досвіду минулого з метою його критичного осмислення та визначення можливостей використання для сучасної освітньої практики. Важливими завданнями тут є виявлення провідних тенденцій розвитку педагогіки, аналіз діяльності окремих освітніх діячів, вивчення історії становлення навчальних закладів, педагогічних теорій і методів. Результати дослідження сприяють глибшому розумінню історичної спадкоємності в освіті та забезпечують наукове підґрунтя для подальшого вдосконалення сучасних педагогічних підходів;

Емпірична магістерська робота (констатувальне дослідження): передбачає безпосереднє збирання, систематизацію та аналіз фактичного матеріалу, спрямованого на виявлення реального стану певного педагогічного чи психологічного явища. У межах такої роботи дослідник проводить діагностику, спостереження, анкетування, тестування, інтерв'ювання чи інші емпіричні методи для фіксації наявних характеристик, тенденцій і проблем.

Головним завданням констатувального дослідження є об'єктивне відображення фактичного рівня розвитку досліджуваного процесу або явища без безпосереднього втручання у нього. Автор аналізує зібрані дані, виявляє залежності та закономірності, порівнює результати з теоретичними положеннями та науковими підходами, визначає проблемні зони та потенційні шляхи вдосконалення.

Особливістю такої магістерської роботи є орієнтація на доказовість і

наочність: результати оформлюються у вигляді таблиць, діаграм, графіків, що забезпечує обґрунтованість висновків. Констатувальний етап дослідження часто виступає базою для подальшого формувального експерименту, проте в межах емпіричної магістерської роботи він може становити самостійний завершений науковий продукт.

Емпірична магістерська робота (констатувальний, формувальний та контрольно-аналітичний етапи дослідження): передбачає комплексне вивчення педагогічного чи психологічного явища із поетапною організацією дослідницької діяльності. На **констатувальному етапі** здійснюється діагностика вихідного стану досліджуваного процесу: визначаються рівні сформованості знань, умінь, навичок або певних якостей, проводиться спостереження, тестування, анкетування чи інші методи збору даних. Це дає можливість об'єктивно зафіксувати початкову ситуацію та виявити наявні проблеми.

Формувальний етап передбачає розробку й упровадження спеціально організованої педагогічної або корекційно-розвивальної програми, методики чи системи впливів, спрямованих на зміну й удосконалення досліджуваного явища. Тут апробуються нові підходи, технології та методики, оцінюється їхня ефективність у практичних умовах.

Контрольно-аналітичний етап полягає у повторній діагностиці після завершення формувального впливу з метою виявлення динаміки змін. Результати співставляються з даними констатувального етапу, що дозволяє зробити висновки про результативність застосованої методики чи програми, її переваги та обмеження.

Таким чином, емпірична магістерська робота цього типу не лише фіксує фактичний стан досліджуваного явища, а й забезпечує перевірку практичної ефективності певних педагогічних або психологічних засобів, що робить її вагомим внеском у розвиток прикладної науки та освітньої практики.

Виконання кваліфікаційної магістерської роботи охоплює три основних етапи підготовки:

I. Методологічний:

- вибір теми та її затвердження; обґрунтування актуальності теми; формулювання проблеми, визначення об'єкту і предмету, цілей і завдань дослідження;
- складання поетапного плану виконання магістерської роботи;
- опрацювання літературних джерел; формулювання основних понять (категоріального апарату).

II. Тактичний:

- збирання фактичного матеріалу під час практик; обробка матеріалу із застосуванням сучасних методів статистичного написання першого варіанту тексту роботи, подання його на ознайомлення керівнику;
- презентація проміжних результатів дослідження з подальшим обговоренням на засіданнях кафедри (протягом навчання в магістратурі за результатами написання кожного розділу магістерської роботи);
- усунення недоліків, підготовка остаточного варіанту тексту, оформлення магістерської роботи.

III. Процедурний:

- презентування кваліфікаційної магістерської роботи під час попереднього захисту на кафедрі, а в подальшому на засіданні АК;
- подання електронної версії роботи для перевірки на унікальність. Здобувач несе персональну відповідальність за наявність академічного плагіату у кваліфікаційній роботі;
- отримання відгуку керівника магістерської роботи;
- зовнішнє рецензування магістерської роботи;
- захист магістерської роботи на засіданні атестаційної комісії.

5.2.Здобувач вищої освіти, який виконує кваліфікаційну роботу: самостійно оцінює актуальність і соціальну значущість проблеми, пов'язаної з темою кваліфікаційної роботи; здійснює добір та обробку інформації за темою кваліфікаційної роботи; вивчає і аналізує отримані матеріали; всебічно досліджує проблему, приймає самостійні рішення з урахуванням думки

керівника роботи; оформлює розв’язання проблеми відповідно до вимог щодо кваліфікаційної роботи; готує засоби візуалізації результатів кваліфікаційної роботи (комп’ютерні презентації, програми, відеоролики, друковані посібники); несе відповідальність за дотримання встановлених вимог до кваліфікаційної роботи і термінів її виконання.

5.3. Результати наукового дослідження можуть доповідатися здобувачем та обговорюватися на засіданнях кафедри, різного рівня конференціях, семінарах тощо, а також можуть бути відображені у підготовлених ним публікаціях (статтях, тезах доповідей на семінари, конференції тощо).

5.4. Кваліфікаційна робота має чітко визначену структуру:

- титульний аркуш (Додаток 1);
- анотація;
- зміст;
- перелік умовних скорочень (за необхідністю);
- вступ;
- основна частина;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (за необхідністю).

5.5. Складовою кваліфікаційної роботи є **анотація** українською та англійською/німецькою мовами (обсягом 1600-1800 друкованих знаків для кваліфікаційної роботи за освітнім ступенем магістра). Анотація подається за схемою: прізвище, ім’я та по батькові здобувача вищої освіти; назва кваліфікаційної роботи; текст анотації; ключові слова. Анотації друкуються на окремих аркушах і підшиваються у роботу одразу за титульним аркушем (але не нумеруються).

5.6. **Зміст** містить найменування та номери початкових сторінок усіх структурних компонентів роботи, зазначених у пункту 5.4. цих методичних рекомендацій.

5.7. Якщо у кваліфікаційній роботі вжито специфічну термінологію, а

також використано скорочення, нові символи, позначення тощо, то їх перелік може бути подано у вигляді окремого реєстру, який розміщують перед вступом. **Перелік умовних скорочень** необхідно друкувати двома колонками, в яких зліва за абеткою наводять скорочення, справа – їх детальне розшифрування.

Зразок

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

ЗДО – заклад дошкільної освіти

ЗЗСО – заклад загальної середньої освіти

ООП – особливі освітні потреби

ІРЦ – інклюзивно-ресурсний центр

ІКТ – інформаційно-комунікаційні технології

5.8. Вступ повинен містити коротку характеристику теоретичного і прикладного значення досліджуваної теми та формулювання проблеми, яку передбачалось вирішити у даній роботі. У вступі подають загальну характеристику кваліфікаційної роботи у такій послідовності: актуальність теми (обґрунтовують актуальність і доцільність роботи для розвитку відповідної галузі науки); об’єкт дослідження; предмет дослідження; мета і завдання; методи дослідження; наукова новизна одержаних результатів (за необхідністю); теоретичне, практичне значення отриманих результатів; апробація результатів дослідження; структура роботи.

5.9. В основній частині викладається зміст дослідження: основні теоретичні положення з предмета дослідження, спрямовані на досягнення поставлених мети та завдань. Кожен розділ кваліфікаційної роботи може поділятися на підрозділи та обов’язково повинен закінчуватися короткими висновками.

Розглянемо кожен із елементів наукового апарату магістерського дослідження.

Мета дослідження

У магістерській роботі мета дослідження є однією із ключових,

оскільки вона визначає спрямованість усієї наукової роботи та формує рамки, у межах яких здійснюватиметься аналіз і дослідження проблеми. Мета дослідження — це узагальнене формулювання очікуваного результату, що відображає основну наукову задачу роботи, конкретизує, який внесок у розвиток науки або практики планується зробити.

В меті слід чітко показати, що саме прагне досягти автор у межах обраної теми. Наприклад, для теоретичної магістерської роботи мета може полягати *у систематизації та аналізі наукових джерел, виявленні закономірностей розвитку певного педагогічного явища чи концепції, а також у формуванні теоретичних висновків, які дозволяють краще зрозуміти історичні, методологічні та практичні аспекти проблеми.*

Для емпіричної роботи мета формулюється більш практично й конкретно: вона може включати *встановлення поточного стану розвитку певної компетенції, поведінкової чи пізнавальної характеристики, визначення ефективності педагогічних чи корекційно-розвивальних впливів, а також розробку рекомендацій для практичного застосування результатів дослідження.*

Важливо, щоб формулювання мети було конкретним, досяжним і відповідало завданням дослідження, а також було узгоджене з обраними методами та об'єктом дослідження. Чітке визначення мети допомагає уникнути розпорошеності, зосередитися на ключових аспектах проблеми та логічно структурувати роботу, створюючи підґрунтя для формулювання завдань, гіпотез і методів дослідження.

Зразок (історико-педагогічне дослідження)

Якщо тема: «Внесок науково-педагогічної спадщини Євгенії Соботович у розвиток вітчизняної логопедії»

Один із варіантів мети:

Метою дослідження є систематизація, аналіз та осмислення науково-педагогічної спадщини Євгенії Соботович з метою визначення її внеску у розвиток теорії та практики вітчизняної логопедії, виявлення основних

напрямів та принципів її роботи, а також окреслення можливостей використання її досягнень у сучасній логопедичній практиці

Зразок (порівняльно-педагогічне дослідження)

Якщо тема: «Ефективність інтеграційних та інклюзивних підходів у роботі з дітьми з дисграфією: міжнародний порівняльний аспект»

Один із варіантів мети:

Мета дослідження: порівняльний аналіз ефективності інтеграційних та інклюзивних підходів у роботі з дітьми з дисграфією в різних країнах, виявлення кращих практик, принципів та методик, а також формулювання рекомендацій щодо їх адаптації та впровадження у вітчизняну логопедичну практику.

Зразок (емпіричне дослідження)

Якщо тема: «Ефективність казкотерапії у корекції фонетичних порушень у дошкільнят»

Один із варіантів мети:

Мета дослідження: оцінка ефективності казкотерапії як корекційного засобу для розвитку фонетичних навичок у дошкільнят, виявлення її впливу на рівень усного мовлення дітей та визначення можливостей практичного застосування методики у роботі логопеда.

Зразок (емпіричне дослідження)

Якщо тема: «Особливості формування елементарних математичних уявлень у дітей з помірним та тяжким ступенем інтелектуального порушення»

Один із варіантів мети:

Мета дослідження: виявлення особливостей формування елементарних математичних уявлень у дітей з помірним та тяжким ступенем інтелектуального порушення, оцінка рівня їх розвитку та визначення ефективних педагогічних підходів для стимулювання пізнавальної діяльності та навчання основам математичних понять.

Завдання дослідження

Завдання дослідження є логічним продовженням формулювання мети

і конкретизує кроки, які необхідно виконати для досягнення поставленої мети. Завдання повинні бути чіткими, взаємопов'язаними та відображати основні аспекти досліджуваної проблеми.

Так, завдання дослідження в академічній магістерській роботі можна формулювати стандартизованими термінами, які чітко відображають дослідницькі дії та відповідають логіці наукового процесу. До таких термінів належать:

- ✓ вивчити / проаналізувати / систематизувати / узагальнити — для завдань теоретичного характеру;
- ✓ визначити / встановити / оцінити / ідентифікувати — для завдань, пов'язаних із діагностикою або констатувальним етапом;
- ✓ розробити / апробувати / впровадити / адаптувати — для завдань, що стосуються формувального або практичного етапу;
- ✓ порівняти / зіставити / визначити взаємозв'язки / проаналізувати ефективність — для порівняльних та емпіричних досліджень;
- ✓ сформулювати рекомендації / запропонувати шляхи вдосконалення / визначити перспективи застосування — для завдань контрольно-аналітичного характеру, практичної реалізації результатів.

Використання таких термінів забезпечує академічну точність, зрозумілість і відповідність формату магістерської роботи.

Зразок (історико-педагогічне дослідження)

Якщо тема: «Внесок науково-педагогічної спадщини Євгенії Соботович у розвиток вітчизняної логопедії»

Один із варіантів завдань:

Відповідно до мети визначено такі **завдання дослідження**:

1. Вивчити та систематизувати науково-педагогічну спадщину Євгенії Соботович, її публікації, методичні розробки та навчальні матеріали.

2. Проаналізувати історичні умови, у яких формувалися педагогічні ідеї та підходи дослідниці.

3. Визначити основні принципи, напрями та методологічні підходи,

які вплинули на розвиток вітчизняної логопедії.

4. Сформулювати рекомендації щодо використання надбань Євгенії Соботович у сучасній педагогічній і логопедичній практиці.

Зразок (порівняльно-педагогічне дослідження)

Якщо тема: «Ефективність інтеграційних та інклюзивних підходів у роботі з дітьми з дисграфією: міжнародний порівняльний аспект»

Один із варіантів завдань:

Відповідно до мети визначено такі **завдання дослідження**:

1. Проаналізувати науково-педагогічну літературу та практичні дослідження щодо інтеграційних та інклюзивних підходів у різних країнах.
2. Виявити та зіставити основні методики та принципи роботи з дітьми з дисграфією за кордоном та в Україні.
3. Оцінити ефективність інтеграційних та інклюзивних практик у різних освітніх системах.
4. Сформулювати рекомендації щодо адаптації та впровадження найкращих міжнародних практик у вітчизняну логопедичну практику.

Зразок (емпіричне дослідження)

Якщо тема: «Ефективність казкотерапії у корекції фонетичних порушень у дошкільнят»

Один із варіантів завдань:

Відповідно до мети визначено такі **завдання дослідження**:

1. Вивчити теоретичні основи казкотерапії та її застосування у корекції фонетичних порушень у дітей.
2. Визначити рівень сформованості фонетичних навичок у дошкільнят до застосування казкотерапії (констатувальний етап).
3. Апробувати казкотерапевтичні вправи та методики у групі дітей і оцінити їх вплив на розвиток фонетичних навичок (формувальний етап).
4. Проаналізувати результати та сформулювати практичні рекомендації для логопедів щодо використання казкотерапії.

Зразок (емпіричне дослідження)

Якщо тема: «Особливості формування елементарних математичних уявлень у дітей з помірним та тяжким ступенем інтелектуального порушення».

Один із варіантів завдань:

Відповідно до мети визначено такі **завдання дослідження**:

1. Проаналізувати науково-педагогічні джерела та методичні підходи щодо навчання математичних понять дітей з інтелектуальними порушеннями.

2. Визначити рівень сформованості елементарних математичних уявлень у дітей з помірним та тяжким ступенем інтелектуального порушення (констатувальний етап).

3. Розробити та апробувати спеціальні вправи й методики для стимулювання формування математичних уявлень (формувальний етап).

4. Проаналізувати результати експерименту та сформулювати рекомендації щодо ефективних педагогічних підходів для розвитку математичних навичок у зазначеної групи дітей.

Об'єкт і предмет дослідження

Об'єкт дослідження — це широка сфера або явище, яке досліджується, тобто реальний процес, явище, система чи група, що становить загальний фокус наукової уваги. Об'єкт описує що саме вивчається загалом, без конкретизації окремих аспектів.

Предмет дослідження — це конкретний аспект, характеристика або процес об'єкта, на який спрямована увага дослідника. Предмет конкретизує, що саме досліджується всередині об'єкта, і визначає методологічну сферу вивчення.

Зразок (історико-педагогічне дослідження)

Якщо тема: «Внесок науково-педагогічної спадщини Євгенії Соботович у розвиток вітчизняної логопедії»

Один із варіантів об'єкту і предмету дослідження:

Об'єкт дослідження – педагогічна спадщина видатних логопедів; розвиток методики логопедичної освіти в Україні.

Предмет дослідження – методи та принципи навчання і корекції

мовлення, розроблені Євгенією Соботович, їхній внесок у вітчизняну логопедію.

Зразок (порівняльно-педагогічне дослідження)

Якщо тема: «Ефективність інтеграційних та інклюзивних підходів у роботі з дітьми з дисграфією: міжнародний порівняльний аспект»

Один із варіантів об'єкту і предмету дослідження:

Об'єкт дослідження – інтеграційні та інклюзивні освітні підходи в роботі з дітьми з дисграфією у різних країнах.

Предмет дослідження – результати застосування інтеграційних і інклюзивних методик у різних освітніх системах, їх ефективність та переваги.

Зразок (емпіричного дослідження)

Якщо тема: «Ефективність казкотерапії у корекції фонетичних порушень у дошкільнят»

Один із варіантів об'єкту і предмету дослідження:

Об'єкт дослідження – діти з фонетичними порушеннями, дошкільники з інтелектуальними порушеннями.

Предмет дослідження – ефективність казкотерапії у розвитку фонетичних навичок у дошкільнят.

Зразок (емпіричне дослідження)

Якщо тема: «Особливості формування елементарних математичних уявлень у дітей з помірним та тяжким ступенем інтелектуального порушення».

Один із варіантів об'єкту і предмету дослідження:

Об'єкт дослідження – процес формування елементарних математичних уявлень у дітей з помірним та тяжким ступенем інтелектуального порушення.

Предмет дослідження – особливості розвитку математичних уявлень у зазначеної групи дітей, рівень їх сформованості, а також ефективність педагогічних підходів і методик, що стимулюють освоєння основних математичних понять.

Методи дослідження

Метод (від гр. *methodos* – спосіб пізнання) – це сукупність відносно однорідних прийомів, операцій практичного або теоретичного освоєння дійсності, підпорядкованих вирішенню конкретного завдання.

У магістерській роботі зазвичай застосовують комплекс теоретичних і емпіричних методів дослідження, які забезпечують глибокий аналіз об'єкта та предмета дослідження. Методи підбираються залежно від виду роботи (теоретична, емпірична, порівняльна) і характеру наукового завдання.

- теоретичні методи – аналіз, синтез, узагальнення, класифікація, систематизація, тобто методи огляду наукових джерел з проблеми дослідження;
- емпіричні методи – спостереження, анкетування, опитування, бесіда, моделювання, експертне оцінювання, тестування, експеримент, тобто конкретні методи та методики дослідження (діагностичний інструментарій);
- методи обробки та аналізу даних – методи якісної та кількісної обробки, методи статистичного аналізу (статистичні критерії), тобто методи, що доводять достовірність результатів дослідження.

Зразок (історико-педагогічне дослідження)

Якщо тема: «Внесок науково-педагогічної спадщини Євгенії Соботович у розвиток вітчизняної логопедії»

Один із варіантів методів дослідження:

Для розв'язання поставлених завдань, досягнення мети використано комплекс методів наукового дослідження:

- *теоретичні методи:* аналіз наукової літератури та архівних матеріалів;
- історико-педагогічний метод; синтез та узагальнення; аналіз документів і нормативних матеріалів.
- *емпіричні методи:* безпосередньо емпіричних методів у класичному сенсі зазвичай не застосовують, оскільки дослідження історико-педагогічне, але можливе контент-аналіз текстів і матеріалів.

– *статистичні методи*: описова статистика для узагальнення кількісних даних публікацій (кількість робіт, види методик, частота використання певних підходів).

Зразок (порівняльно-педагогічне дослідження)

Якщо тема: «Ефективність інтеграційних та інклюзивних підходів у роботі з дітьми з дисграфією: міжнародний порівняльний аспект»

Один із варіантів методів дослідження:

Для розв'язання поставлених завдань, досягнення мети використано комплекс методів наукового дослідження:

– *теоретичні методи*: аналіз науково-педагогічної літератури та практик; порівняльний аналіз систем освіти; узагальнення та систематизація підходів.

– *емпіричні методи*: опитування та інтерв'ю педагогів; спостереження за застосуванням інтеграційних та інклюзивних методик у різних країнах.

– *статистичні методи*: описова та порівняльна статистика (відсотки, частоти, графіки ефективності методик); аналіз співвідношень результатів у різних країнах.

Зразок (емпіричного дослідження)

Якщо тема: «Ефективність казкотерапії у корекції фонетичних порушень у дошкільнят»

Один із варіантів методів дослідження:

Для розв'язання поставлених завдань, досягнення мети використано комплекс методів наукового дослідження:

– *теоретичні методи*: аналіз наукових джерел та методичних рекомендацій; систематизація та узагальнення підходів до казкотерапії.

– *емпіричні методи*: спостереження за дітьми; тестування та анкетування; експеримент (констатувальний, формувальний, контрольно-аналітичний етапи).

– *статистичні методи*: обчислення середніх значень, відсотків

успішності; побудова графіків і діаграм динаміки змін.

Зразок (емпіричне дослідження)

Якщо тема: «Особливості формування елементарних математичних уявлень у дітей з помірним та тяжким ступенем інтелектуального порушення».

Один із варіантів методів дослідження:

Для розв'язання поставлених завдань, досягнення мети використано комплекс методів наукового дослідження:

– теоретичні методи: аналіз педагогічної літератури та методичних рекомендацій; систематизація підходів до навчання дітей з інтелектуальними порушеннями.

– емпіричні методи: спостереження та тестування дітей (констатувальний етап); експериментальні вправи і методики (формувальний етап); повторне тестування та оцінка динаміки (контрольно-аналітичний етап).

– статистичні методи: порівняння результатів до та після експерименту; описова статистика, діаграми, графіки; аналіз динаміки розвитку математичних уявлень.

Наукова новизна одержаних результатів (за необхідністю)

Наукова новизна одержаних результатів – це характеристика дослідження, яка показує, що саме вперше зробив здобувач другого (магістерського) рівня у своїй роботі, чим його результати відрізняються від вже існуючих у науці. Вона повинна підкреслити оригінальність, унікальність і цінність дослідження.

Визначаючи наукову новизну результатів, дослідник у межах поставлених завдань має окреслити, яке саме нове знання було здобуто в процесі їх розв'язання, чим результати відрізняються від попередніх досліджень, які нові підходи, методи, моделі, концепції, класифікації запропоновані, який внесок у розвиток науки/практики має робота?

Традиційно новизну результатів наукового дослідження прийнято

формулювати за допомогою таких усталених виразів:

Вперше обґрунтовано...

Вперше визначено...

Уточнено зміст поняття...

Дістало подальший розвиток...

Систематизовано та класифіковано...

Розроблено та апробовано...

Визначено особливості...

Запропоновано новий підхід...

Зразок (історико-педагогічне дослідження)

Якщо тема: «Внесок науково-педагогічної спадщини Євгенії Соботович у розвиток вітчизняної логопедії»

Один із варіантів наукової новизни одержаних результатів:

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що:

– вперше систематизовано та комплексно проаналізовано науково-педагогічну спадщину Євгенії Соботович у контексті розвитку логопедії в Україні;

– уточнено місце і значення її концепцій у становленні корекційної педагогіки другої половини ХХ ст.;

– дістало подальший розвиток уявлення про етапи еволюції поглядів вітчизняних учених на проблеми мовленнєвих порушень;

– розкрито вплив наукових ідей Є. Соботович на сучасні підходи до логопедичної практики.

Зразок (порівняльно-педагогічне дослідження)

Якщо тема: «Ефективність інтеграційних та інклюзивних підходів у роботі з дітьми з дисграфією: міжнародний порівняльний аспект»

Один із варіантів наукової новизни одержаних результатів:

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що:

– вперше здійснено порівняльний аналіз застосування інтеграційних та інклюзивних підходів у корекції дисграфії в зарубіжній та вітчизняній

педагогічній практиці;

- виявлено спільні та відмінні риси організації корекційної допомоги дітям із порушеннями письма в різних країнах;
- дістало подальший розвиток уявлення про ефективність комплексних програм корекції дисграфії в умовах інклюзивного середовища;
- запропоновано адаптовану модель використання міжнародного досвіду для української логопедичної практики.

Зразок (емпіричне дослідження)

Якщо тема: «Ефективність казкотерапії у корекції фонетичних порушень у дошкільнят»

Один із варіантів наукової новизни одержаних результатів:

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що:

- вперше обґрунтовано доцільність застосування казкотерапії як ефективного методу корекції фонетичних порушень у дітей дошкільного віку;
- уточнено психолого-педагогічні умови використання казкових сюжетів у логопедичній практиці;
- дістало подальший розвиток уявлення про інтеграцію ігрових та терапевтичних технологій у процесі подолання мовленнєвих порушень;
- розроблено та апробовано методику діагностики динаміки корекційної роботи засобами казкотерапії.

Зразок (емпіричне дослідження)

Якщо тема: «Особливості формування елементарних математичних уявлень у дітей з помірним та тяжким ступенем інтелектуального порушення»

Один із варіантів наукової новизни одержаних результатів:

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що:

- вперше виявлено специфіку формування елементарних математичних уявлень у дітей із різним ступенем інтелектуальних порушень;
- уточнено критерії та показники рівнів сформованості математичних уявлень у цієї категорії дітей;
- дістало подальший розвиток уявлення про психолого-педагогічні

механізми засвоєння елементарних кількісних та просторових понять;

– розроблено й апробовано спеціальні завдання та методику навчання, адаптовану до потреб дітей із помірним та тяжким ступенем інтелектуального порушення.

Теоретичне, практичне значення отриманих результатів

Отримані результати дослідження мають вагоме теоретичне значення, оскільки вони поглиблюють наукові уявлення про предмет вивчення, уточнюють і конкретизують понятійний апарат відповідної галузі знань, а також розширюють науково-методологічну базу для подальших наукових розвідок. Їх значущість проявляється у можливості здійснення порівняння та аналізу різних наукових підходів, що сприяє розвитку теорії педагогіки, психології чи логопедії шляхом узагальнення та систематизації нових фактів і положень. У такий спосіб результати створюють підґрунтя для формування нових концептуальних підходів, збагачуючи сучасну наукову думку.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості їх застосування в освітньо-виховному процесі закладів освіти, медичних установ та в діяльності корекційних і реабілітаційних установ. Вони створюють основу для розробки нових методик, програм і практичних рекомендацій, сприяють удосконаленню професійної підготовки майбутніх фахівців та забезпечують педагогів, психологів і логопедів конкретними порадами для ефективної організації своєї роботи. Крім того, результати можуть бути впроваджені у практику освітніх закладів, слугуючи інструментом оптимізації освітнього процесу, а також виступати базою для подальших прикладних досліджень та впровадження інноваційних рішень у професійну сферу.

Зразок (історико-педагогічне дослідження)

Якщо тема: «Внесок науково-педагогічної спадщини Євгенії Соботович у розвиток вітчизняної логопедії»

Один із варіантів теоретичного, практичного значення отриманих результатів:

Теоретичне значення отриманих результатів:

Отримані результати поглиблюють уявлення про розвиток вітчизняної логопедії у XX ст., розкривають роль наукових ідей Є. Соботович у становленні спеціальної психології та логопедичної практики. Дослідження систематизує її науково-педагогічну спадщину, уточнює історико-педагогічні етапи розвитку логопедії та збагачує сучасний науковий дискурс.

Практичне значення отриманих результатів:

Матеріали дослідження можуть бути використані у викладанні історії педагогіки та логопедії, у підготовці навчально-методичних посібників, при створенні спецкурсів з історії логопедії. Вони також можуть слугувати підґрунтям для формування сучасних підходів у логопедичній роботі, спираючись на наукові ідеї Є. Соботович.

Зразок (порівняльно-педагогічне дослідження)

Якщо тема: «Ефективність інтеграційних та інклюзивних підходів у роботі з дітьми з дисграфією: міжнародний порівняльний аспект»

Один із варіантів теоретичного, практичного значення отриманих результатів:

Теоретичне значення отриманих результатів:

Результати розширюють уявлення про світовий досвід використання інтеграційних та інклюзивних підходів у корекції дисграфії, поглиблюють методологію порівняльної педагогіки. Дослідження формує базу для узагальнення та класифікації педагогічних стратегій, сприяє вдосконаленню наукових уявлень про ефективність корекційної роботи у різних освітніх системах.

Практичне значення отриманих результатів:

Висновки можуть бути використані при удосконаленні вітчизняної системи логопедичної допомоги, у розробці навчальних програм та методичних рекомендацій для фахівців, що працюють з дітьми з дисграфією. Матеріали корисні для впровадження зарубіжного досвіду в українську практику інклюзивної освіти.

Зразок (емпіричне дослідження)

Якщо тема: «Ефективність казкотерапії у корекції фонетичних порушень у дошкільнят»

Один із варіантів теоретичного, практичного значення отриманих результатів:

Теоретичне значення отриманих результатів:

Робота обґрунтовує доцільність використання казкотерапії як інноваційного методу логопедичної роботи з дошкільниками, розкриває її психолого-педагогічні механізми впливу на розвиток фонетичної сторони мовлення. Дослідження доповнює наукові уявлення про інтеграцію арт-терапевтичних методів у логопедії.

Практичне значення отриманих результатів:

Отримані результати можуть бути використані логопедами в дошкільних закладах освіти, у корекційній практиці та при створенні методичних рекомендацій. Розроблені комплекси казкотерапевтичних занять можуть слугувати практичним інструментарієм для подолання фонетичних порушень у дітей.

Зразок (емпіричне дослідження)

Якщо тема: «Особливості формування елементарних математичних уявлень у дітей з помірним та тяжким ступенем інтелектуального порушення»

Один із варіантів теоретичного, практичного значення отриманих результатів:

Теоретичне значення отриманих результатів:

Дослідження уточнює уявлення про когнітивний розвиток дітей з інтелектуальними порушеннями, розкриває специфіку становлення елементарних математичних понять у цієї категорії. Результати сприяють розширенню психолого-педагогічних теорій щодо навчання та розвитку дітей з ООП.

Практичне значення отриманих результатів:

Висновки можуть бути використані вчителями-дефектологами та вихователями спеціальних і інклюзивних закладів освіти для розробки

ефективних методик навчання математики. Практичні рекомендації сприятимуть підвищенню результативності освітнього процесу та індивідуалізації навчання дітей з помірними і тяжкими інтелектуальними порушеннями.

Апробація результатів дослідження

Апробація результатів магістерського дослідження має важливе значення для підтвердження достовірності, наукової новизни та практичної значущості отриманих висновків. Вона сприяє перевірці обґрунтованості положень дослідження у професійному середовищі та забезпечує можливість отримати критичні зауваження, що дозволяють уточнити, скоригувати чи доповнити окремі аспекти наукової роботи.

Участь здобувача у наукових конференціях, семінарах, круглих столах та публікаціях у фахових виданнях надає змогу співвіднести власні результати з існуючими науковими підходами та виявити їх місце у сучасному науковому дискурсі.

Апробація виконує функцію інтеграції індивідуального наукового пошуку у ширший контекст педагогічних і психологічних досліджень, що сприяє формуванню наукової культури дослідника та розвитку його професійної компетентності. Вона також підвищує рівень академічної комунікації, формує навички аргументованого представлення й захисту власних ідей, що є необхідною передумовою успішного захисту кваліфікаційної роботи та подальшої наукової діяльності.

Отже, апробація результатів дослідження виступає невід'ємним складником магістерської роботи, що забезпечує її наукову вагомість та практичну затребуваність.

Зразок (історико-педагогічне дослідження)

Якщо тема:

«Внесок науково-педагогічної спадщини Євгенії Соботович у розвиток вітчизняної логопедії»

Один із варіантів апробації результатів:

Апробація результатів дослідження здійснювалася шляхом представлення основних положень і висновків на науково-практичних конференціях з історії педагогіки, логопедії та спеціальної педагогіки, а також у процесі публікації матеріалів у фахових виданнях, що висвітлюють проблематику розвитку логопедичної науки в Україні. Основні положення і результати дослідження:

– представлено на Всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю «Актуальні проблеми дошкільної, початкової та спеціальної освіти в умовах кризових викликів суспільства», м. Запоріжжя (14-15 травня 2025 року);

– підготовлено та опубліковано у співавторстві з науковим керівником тези: Шевченко Ю.М., Чумак Т.В. Євгенія Соботович як засновниця сучасної української логопедії. Зміцнення спільних європейських цінностей через освіту: збірник тез доповідей за матеріалами II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (25 жовтня 2024 р., м. Запоріжжя). Запоріжжя : Вид-во МДПУ імені Богдана Хмельницького, 2024. 257 с. С. 56–58;

– підготовлено та прийнято до друку наукову статтю: Шевченко Ю.М., Чумак Т.В. Науково-педагогічна спадщина Є. Соботович у контексті розвитку української логопедичної науки. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 19: Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. 2024. Вип. 45. Журнал індексується у Index Copernicus, включено до переліку наукових фахових видань України (категорія «Б»).

Зразок (порівняльно-педагогічне дослідження)

Якщо тема: «Ефективність інтеграційних та інклюзивних підходів у роботі з дітьми з дисграфією: міжнародний порівняльний аспект»

Один із варіантів апробації результатів:

Апробація результатів дослідження здійснювалася шляхом

представлення основних положень і висновків на:

- студентській міжкафедральній науковій конференції «Освітні стратегії XXI століття» Факультет соціально-педагогічної та мистецької освіти, м. Запоріжжя (21.03.2025);

- підготовлено та опубліковано у співавторстві з науковим керівником тези: Шевченко Ю.М., Чумак Т.В. *Порівняльний аналіз інклюзивних моделей роботи з учнями з дисграфією у європейських країнах. Педагогіка і сучасність: збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції, 15–16 лютого 2023 р., Харків / Упорядник: д.пед.н. В.О. Мельник. 2025. С. 59–63;*

- підготовлено та прийнято до друку наукову статтю: Шевченко Ю.М., Чумак Т.В. *Інтеграційні та інклюзивні підходи у подоланні дисграфії: порівняльно-педагогічний аналіз. Comparative and International Education Journal. 2025. № 2(14). Видання індексується у Google Scholar, Index Copernicus.*

Зразок (емпіричне дослідження)

Якщо тема:

«Ефективність казкотерапії у корекції фонетичних порушень у дошкільнят»

Один із варіантів апробації результатів:

Апробація результатів дослідження здійснювалася шляхом представлення основних положень і висновків на:

- студентській науково-практичній конференції «Сучасні технології розвитку дітей з особливими освітніми потребами» Державного вищого навчального закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса (19.05.2024);

- підготовлено та опубліковано у співавторстві з науковим керівником тези: Шевченко Ю.М., Чумак Т.В. *Казкотерапія як метод корекції фонетико-фонематичних порушень у дошкільників. Психолого-педагогічні*

інновації: збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції, 7–8 квітня 2023 р., Черкаси / Упорядник: к.пед.н. Л.І. Левченко. 2024. С. 147–150;

– підготовлено та прийнято до друку наукову статтю: Шевченко Ю.М., Чумак Т.В. *Казкотерапія як ефективний засіб корекції фонетичних порушень у дітей дошкільного віку*. Логопедія. Науково-практичний журнал. 2024. № 1(33). Видання індексується у Index Copernicus, Google Scholar.

Зразок (емпіричне дослідження)

Якщо тема:

«Особливості формування елементарних математичних уявлень у дітей з помірним та тяжким ступенем інтелектуального порушення»

Один із варіантів апробації результатів:

Апробація результатів дослідження здійснювалася шляхом представлення основних положень і висновків на:

- студентській науково-практичній конференції «Корекційно-реабілітаційна діяльність у системі сучасної освіти» Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, м. Кам'янець-Подільський (25.04.2023);

- підготовлено та опубліковано у співавторстві з науковим керівником тези: Шевченко Ю.М., Чумак Т.В. *Особливості навчання дітей з інтелектуальними порушеннями елементарним математичним уявленням*. Спеціальна та інклюзивна освіта: сучасний дискурс: збірник тез III Всеукраїнської науково-практичної конференції, 11–12 травня 2023 р., Львів / Упорядник: д.пед.н. І.В. Князь. 2024. С. 203–207;

- підготовлено та прийнято до друку наукову статтю: Шевченко Ю.М., Чумак Т.В. *Формування математичних уявлень у дітей з помірним та тяжким ступенем інтелектуального порушення: досвід та перспективи*. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. 2025. Вип. 217. Видання індексується у Index Copernicus, DOAJ.

Структура роботи

Під час визначення структури магістерської роботи необхідно зазначити

кількість розділів, обсяг сторінок та кількість позицій у списку використаних джерел.

Зразок

Структура магістерської роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, 5 додатків (12 сторінок), списку використаних джерел (50 найменувань, з них 4 – іноземними мовами, 5 Інтернет-сайтів). Повний обсяг роботи становить 98 сторінок, основного тексту – 80 сторінок. Робота містить 2 таблиці і 3 рисунки на 2 сторінках основного тексту.

Основна частина кваліфікаційної роботи

5.10. У **висновках** викладають найважливіші практичні, теоретичні та, за наявності, наукові результати здобуті в роботі, а також рекомендації щодо наукового та практичного використання отриманих результатів. У висновках можуть аргументуватися перспективи подальшого вивчення теми дослідження. Загалом кількість висновків має відповідати кількості поставлених завдань.

5.11. **Список використаних джерел:** подається в алфавітному порядку; має складатися не менше 40 найменувань (з розрахунку кількість використаних джерел не менше кількості аркушів у роботі, з них як мінімум 5 % – іноземною мовою), 70% джерел мають бути не старіші за 10-20 років, оформлюється відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи. Використання у кваліфікаційних роботах інформаційних джерел країни-агресора та мовою країни-агресора забороняється за виключенням, якщо їх критичний аналіз передбачено темою кваліфікаційної роботи.

5.12. **Додатки** мають включати допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття роботи (таблиці, графіки, глосарії, методики, акти щодо впровадження тощо) і наводяться тільки в разі необхідності, якщо ця інформація не може бути поміщена безпосередньо у тексті роботи. Додатки розміщують у порядку появи посилань у тексті.

5.13. Кваліфікаційна робота виконується державною мовою.

Обсяг кваліфікаційної роботи становить: ступінь вищої освіти «Магістр» – 50-70 сторінок; для суспільних гуманітарних та психолого педагогічних наук допускається збільшення до 30%. До зазначеного обсягу не входять сторінки зі списком використаних джерел та додатків. Усі сторінки структурних частин кваліфікаційної роботи підлягають наскрізній нумерації, окрім анотацій, які підшиваються одразу за титульною сторінкою. Першою сторінкою вважається титульний лист роботи (першою сторінкою, яка нумерується, є зміст).

5.14. Структура роботи, вимоги до змісту кожного розділу, висновків та пропозицій, додатків, а також інші вимоги наводяться у «Методичні рекомендації записання, оформлення та захисту кваліфікаційної роботи для здобувачів другого (магістерського) рівня спеціальності А6.01 Спеціальна освіта (Логопедія)».

6. Допуск до захисту кваліфікаційних робіт

6.1. Попередній захист кваліфікаційної роботи здобувача вищої освіти – це процедура перевірки відповідності кваліфікаційної роботи встановленим вимогам та готовності здобувача до захисту роботи в екзаменаційній (атестаційній) комісії. Попередній захист кваліфікаційної роботи на засіданні кафедри проводиться не пізніше ніж за місяць до початку атестації. Участь здобувача в попередньому захисті є обов'язковою.

6.2. Для проведення попереднього захисту здобувач вищої освіти повинен подати на кафедру кваліфікаційну роботу, наукову статтю та/або тези доповіді на науковій конференції (за наявності) і бути готовим коротко доповісти основний зміст роботи.

6.3. За два тижні до попереднього захисту здобувач вищої освіти повинен подати на кафедру електронний варіант кваліфікаційної роботи. Кафедра зобов'язана організувати перевірку кваліфікаційної роботи на унікальність. Перевірка кваліфікаційних робіт на унікальність проводиться згідно з Порядком застосування програмних засобів перевірки з метою запобігання та

протидії проявам академічної недоброчесності в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького. Кваліфікаційна робота допускається до захисту за умови, якщо її текст визнається оригінальним та не містить академічного плагіату.

6.4. На кафедрі призначена відповідальна особа, уповноважена питаннями академічної доброчесності.

6.5. На засіданні кафедри приймається рішення щодо використання онлайн-сервісів, програмного забезпечення для виявлення збігів/ідентичності/схожості у текстах кваліфікаційних робіт. Для попередньої перевірки перелік онлайн-сервісів і програмних засобів має містити не менше 5 найменувань (з урахуванням предметної області освітніх програм кафедри, включаючи онлайн-сервіс «StrikePlagiarism» або інші онлайн-сервіси, із якими університет має договори, або онлайн-сервісів відкритого доступу).

6.6. Перевірку кваліфікаційних робіт за допомогою онлайн-сервісів, програмного забезпечення за договорами про надання послуг доступу до онлайн-сервісів та програмного забезпечення здійснює відповідальний співробітник, призначений на факультеті наказом ректора на основі подання директора факультету, і має відповідний допуск до роботи із відповідними програмами. Результат перевірки у вигляді звіту, який видає онлайн-сервіс StrikePlagiarism (або інша, відповідно до укладеного договору), передається на кафедру відповідальній особі з питань моніторингу і протидії академічної недоброчесності. Для перевірки онлайн-сервісами відкритого доступу відповідальна особа призначається на кафедрі. Перевірці на вміст плагіату за допомогою онлайн-сервісу StrikePlagiarism або іншого програмного засобу, що відповідає вимогам, підлягають 100% кваліфікаційних робіт.

6.7. Результати перевірки кваліфікаційних робіт програмними засобами розглядаються на засіданні кафедри. На цьому ж засіданні кафедри (призначена експертна група для розгляду результатів перевірки засобами програмного забезпечення та фактичного змісту кваліфікаційної роботи. Експертна група аналізує звіти, отримані у результаті використання

певних онлайн-сервісів та програмного забезпечення, визначає наявність/відсутність плагіату (прийняття рішення щодо наявності/відсутності плагіату у тексті не може базуватися виключно на даних звіту, сформованого онлайн-сервісом та програмним забезпеченням) і готує свій висновок щодо наявності/відсутності порушень академічної доброчесності у кваліфікаційній роботі та оголошує його під час попереднього захисту кваліфікаційної роботи. Протоколом засідання кафедри, на якому відбувається попередній захист кваліфікаційної роботи, оформлюється рішення щодо рекомендації кваліфікаційної роботи до захисту. У разі виявлення у кваліфікаційній роботі текстових запозичень здобувачеві надається два тижні для їх коректного виправлення й цитування. Виправлений варіант здобувач надає на кафедру не пізніше ніж за два тижні до початку атестації, після чого проводиться повторне засідання кафедри, на якому відбувається попередній захист кваліфікаційної роботи, оформлюється рішення щодо рекомендації кваліфікаційної роботи до захисту.

6.8. За висновками експертної комісії про відсутність плагіату та попереднього захисту кафедра ухвалює рішення про допуск (недопуск) кваліфікаційної роботи до захисту перед атестаційною комісією, про що здобувач вищої освіти інформується персонально.

6.9. До захисту в атестаційній комісії допускаються кваліфікаційні роботи, теми яких затверджені наказом ректора Університету, а структура, зміст та якість викладу матеріалу й оформлення відповідають вимогам «Методичні рекомендації з написання, оформлення та захисту кваліфікаційної роботи для здобувачів другого (магістерського) рівня спеціальності А6.01 Спеціальна освіта (Логопедія)» та Положення про дипломні (кваліфікаційні) роботи на здобуття освітніх ступенів бакалавра та магістра у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького, що засвідчується підписами керівника на титульному аркуші.

6.10. До захисту в атестаційній комісії не допускається робота, у якій

виявлені принципові недоліки в прийнятих рішеннях, обґрунтуваннях, розрахунках та висновках, суттєві відхилення від вимог державних стандартів, а також ті, які не подано у встановлений термін.

6.11. Якщо кваліфікаційна робота не рекомендована кафедрою до захисту, питання про те, чи може здобувач вищої освіти захищати кваліфікаційну роботу в наступний термін із тією ж темою, чи він зобов'язаний опрацювати нову тему, вирішується кафедрою, про що робиться відповідний запис у протоколі.

6.12. У разі, коли кваліфікаційна робота не підготовлена у встановлений термін або за рішенням кафедри не може бути представлена до захисту, як така, що не задовольняє поставленим до неї вимогам, здобувач вищої освіти не позбавляється права проходити наступні етапи атестації. Таким студентам надається право повторного захисту кваліфікаційної роботи протягом трьох років. Відповідна кафедра визначає тему кваліфікаційної роботи (залишає ту, яка була або змінює) і керівника роботи (залишає того ж або призначає нового). Допрацьована (перероблена) робота проходить процедуру допуску до захисту за встановленими в цьому Положенні правилами.

7. Захист кваліфікаційної роботи

Після попереднього захисту на засіданні кафедри початкової і спеціальної освіти кваліфікаційних робіт в разі їх повної відповідності встановленим вимогам або після усунення виявлених недоліків зшиваються у тверду обкладинку та мають бути підписані й подані здобувачем науковому керівнику. Науковий керівник перевіряє виконану роботу (разом із висновком у поданні голові атестаційної комісії щодо захисту кваліфікаційної роботи (далі – Подання)) передає завідувачеві кафедри початкової і спеціальної освіти.

7.1. У Поданні (Додаток 2) зазначаються дані щодо успішності здобувача вищої освіти за період навчання в Університеті; висновок керівника кваліфікаційної роботи та висновок кафедри початкової і спеціальної освіти

про кваліфікаційну роботу.

У висновку кафедри зазначається «Кваліфікаційна робота відповідає (не відповідає) вимогам. Здобувач допускається (не допускається) до захисту даної роботи в атестаційній комісії. Протокол № _ від 20_ року». Відповідальність за своєчасне оформлення Подання несе декан факультету.

7.2. Кваліфікаційна робота, рецензія, Подання передаються до деканату факультету за **сім днів** до захисту. Секретар деканату факультету реєструє кваліфікаційну роботу у «Журналі реєстрації кваліфікаційних робіт», а також зазначає у Поданні дані щодо успішності здобувача вищої освіти за період навчання в Університеті.

7.3. Перед захистом кваліфікаційних робіт до атестаційної комісії секретарем деканату факультету подаються: виконана кваліфікаційна робота та її електронна версія; подання голові атестаційної комісії про захист кваліфікаційної роботи; письмова рецензія на кваліфікаційну роботу; інші матеріали, що характеризують наукову і практичну цінність виконаної кваліфікаційної роботи: листи-замовлення підприємств на виконання кваліфікаційної роботи, друковані статті за темою роботи, документи, що вказують на практичне застосування роботи, макети, зразки матеріалів, виробів тощо.

7.4. Захист кваліфікаційної роботи є складовою атестації здобувача вищої освіти. Порядок проведення атестації здобувача визначається Положенням про порядок створення та організацію роботи атестаційної комісії в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького.

- 7.5. Послідовність проведення процедури захисту кваліфікаційних робіт:
- представлення здобувачем його роботи головою атестаційної комісії;
 - виступ автора кваліфікаційної роботи;
 - питання членів комісії та присутніх до автора;
 - відповіді на запитання членів комісії та присутніх;
 - оголошення висновку керівника та рецензії на кваліфікаційну роботу;

- відповіді автора на зауваження наукового керівника і рецензента;
- загальна дискусія;
- заключне слово здобувача вищої освіти;
- підведення підсумків захисту на закритому засіданні атестаційної комісії;
- публічне оголошення результатів захисту.

Загальний захист кваліфікаційної роботи не повинен перевищувати 30 хвилин.

7.6. На захист здобувач вищої освіти заздалегідь готує:

1) доповідь тривалістю 10 хвилин у довільній формі, де має висвітлити наступні питання: обґрунтування актуальності теми дослідження; мету й завдання роботи; об'єкт, предмет дослідження; основні методи дослідження; методологічну основу роботи; практичну цінність отриманих результатів роботи; загальні висновки; перспективні напрями вивчення і розвитку обраної проблеми. Автор кваліфікаційної роботи має продемонструвати вміння: логічно та аргументовано викладати матеріал; коректно використовувати статистичні, математичні та інші методи; проводити власні дослідження; формулювати висновки; працювати з інформаційними джерелами; ініціювати та обґрунтовувати інноваційні підходи та напрями вирішення завдань, що досліджуються.

2) ілюстративний матеріал у вигляді презентації за допомогою програмного продукту Microsoft Office PowerPoint, аналогічних програмних продуктів та/або роздаткового матеріалу, що містить таблиці, графіки, діаграми, схеми тощо, на які посилається автор у своїй доповіді, а також основні висновки та пропозиції, сформульовані в результаті дослідження. Необхідну кількість та зміст ілюстрацій здобувач вищої освіти визначає самостійно, але погоджує з науковим керівником.

Роздатковий матеріал оформлюється на окремих аркушах формату А4. На титульній сторінці необхідно вказати тему кваліфікаційної роботи та її виконавця. Таблиці та рисунки разом мають наскрізну нумерацію

роздаткового матеріалу. Кількість папок із роздатковим матеріалом відповідає кількості членів атестаційної комісії.

7.7.Оцінювання захисту кваліфікаційних робіт здійснюється за 100-бальною шкалою, яка відповідно переводиться в національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу ЄКТС.

7.8.Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи:

відповідність змісту роботи обраній темі, її актуальність, логічність структури роботи та чітка програма роботи	1-20
ґрунтовність, повнота і науково-критичний аналіз літератури з проблемами дослідження	1-10
успішність виконання завдань кваліфікаційної роботи	1-20
рівень аналізу зібраного фактичного матеріалу	1-10
новизна, теоретичне і практичне значення	1-10
літературне, технічне й естетичне оформлення роботи	1-10
публічний захист кваліфікаційної роботи (аргументованість, переконливість, вільне володіння матеріалом, культура мовлення)	1-20
Разом	100

7.9. У випадку негативного висновку атестаційної комісії за результатами повторного захисту кваліфікаційної роботи її подальших розгляд не допускається.

7.10.Після захисту кваліфікаційної роботи, а також їх версії на електронних носіях передаються до бібліотеки Університету згідно з актами передачі кваліфікаційних робіт, складеними секретарями факультетів, та зберігаються протягом п'яти років.

7.11.За кваліфікаційними роботами зберігається статус авторського права. За достовірність усіх наведених у цих роботах даних відповідальність несе здобувач вищої освіти та його науковий керівник.

7.12.Кваліфікаційна робота має бути оприлюднена на офіційному сайті університету протягом двох тижнів після останнього засідання атестаційної комісії у вигляді файлу pdf, який містить титульну сторінку, зміст, анотацію

двома мовами, реферат кваліфікаційної роботи та довідку про перевірку роботи на текстові запозичення. Або у форматі, передбаченому відповідним стандартом вищої освіти.

7.13. У разі виявлення у кваліфікаційній роботі академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, списування тощо, скасування рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації відбувається відповідно до Порядку скасування рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 серпня 2021 р. № 897.

8. Загальні правила оформлення кваліфікаційної роботи

8.1. Кваліфікаційна робота повинна бути надрукована на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (210х297).

8.2. Обсяг кваліфікаційної роботи залежить від теми, але не повинен перевищувати 50-70 аркушів. Для психолого-педагогічних і гуманітарних наук допускається збільшення до 30%.

8.3. Текст публікації необхідно друкувати, залишаючи береги таких розмірів: лівий – 3 см, правий – 1 см, верхній – 2 см, нижній – 2 см. Параметри шрифту: гарнітура шрифту – Times New Roman, розмір шрифту – 14 пт., жирність – середня. Параметри абзацу: вирівнювання – за шириною, міжрядковий інтервал – полуторний.

8.4. Заголовки розділів друкують посередині до тексту великими літерами (крапка після номеру розділу не ставиться). Розділи починають з нового аркуша. Заголовки підрозділів (параграфів) друкують з абзацного відступу малими літерами (крім першої великої). Відступ дорівнює 15 мм. Підрозділи (параграфи) продовжують друкувати зразу ж після вступних абзаців розділу або після закінчення підрозділу (параграфа). Крапку в кінці заголовка не ставлять, якщо заголовок складається з двох речень, їх розділяють крапкою.

8.5. Слова, надруковані в окремому рядку великими літерами (ЗМІСТ, ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ, ВСТУП, РОЗДІЛ, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ) є заголовками

відповідних структурних частин кваліфікаційної роботи.

8.6. Кожну структурну частину кваліфікаційної роботи треба починати з **нової** сторінки.

8.7. Відстань між заголовками та текстом повинна дорівнювати 2 інтервали.

Сторінки кваліфікаційної роботи нумерують арабськими цифрами. Титульний аркуш включають у загальну нумерацію. На титульному аркуші номер не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті.

8.8. Розділи повинні мати порядкову нумерацію в межах всієї пояснювальної записки і позначатися арабським цифрами з крапкою на кінці. Вступ і висновки не нумеруються.

8.9. Підрозділи нумерують арабськими цифрами в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається із номера розділу та підрозділу, відокремлених крапкою. В кінці номера підрозділу повинна бути крапка, наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу).

8.10. Пункти нумерують арабськими цифрами в межах кожного підрозділу. Номер пункту складається із номера розділу, підрозділу, пункту, відокремлених крапкою. В кінці номера повинна бути крапка, наприклад: «1.1.2.» (другий пункт першого підрозділу першого розділу).

8.11. Ілюстрації (крім таблиць) позначаються словом «Рис.» і нумеруються послідовно арабськими цифрами.

8.12. Якщо в пояснювальній записці наведена одна ілюстрація, то її не нумерують і слово «Рис.» не пишуть.

8.13. Таблиці нумерують послідовно арабськими цифрами (за винятком таблиць, наведених у додатку). У правому верхньому куті таблиці над відповідним заголовком розташовують надпис «Таблиця» з позначенням її номера (наприклад: «Таблиця 2»). Якщо в пояснювальній записці одна таблиця, її не нумерують і слово «Таблиця» не пишуть.

8.14. При переносі частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово

«Таблиця» та номер її вказують один раз праворуч над першою частиною таблиці; над іншими частинами пишуть слово «Продовження». Якщо в кваліфікаційній роботі кілька таблиць, то після слова «Продовження» вказують номер таблиці, наприклад: «Продовження табл. 2».

8.15. Примітки до тексту і таблиць, в яких указують довідкові та пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки арабськими цифрами. Якщо приміток на одному аркуші декілька, то після слова «Примітки» ставлять двокрапку, наприклад: Примітки:

1. ...
2. ...

Якщо примітка одна, то її не нумерують і після слова «Примітка» ставлять крапку.

8.16. Рисунки повинні бути виконані тушшю, пастою або чорнилами чорного кольору на білому непрозорому папері.

8.17. У кваліфікаційній роботі слід використовувати лише штрихові рисунки і оригінальні фотографії. Фотографії розміром менші за А4 повинні бути наклеєні на стандартні аркуші білого паперу.

8.18. Ілюстрації повинні бути розташовані так, щоб їх було зручно роздивлятися без повороту пояснювальної записки або з поворотом за годинниковою стрілкою. Ілюстрації розташовують після першого посилання на них.

8.19. Ілюстрації повинні мати назву. Номер ілюстрації, її назва та пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією.

8.20. Цифровий матеріал, як правило, повинен оформлюватися у вигляді таблиць.

8.21. Заголовки граф таблиці повинні починатися з великих літер, підзаголовки – з малих, якщо вони складають одне речення із заголовком, та з великих, якщо вони самостійні. Розділяти заголовки таблиці по діагоналі не дозволяється. Заголовки дозволяється друкувати через одинарний інтервал. Текст в таблиці друкують з полуторним інтервалом. Графу «№ п.п.» в таблицю

не включати.

8.22. Таблицю розташовують після першої згадки про неї в тексті таким чином, щоб її можна було читати без повороту пояснювальної записки або з поворотом за годинниковою стрілкою.

8.23. При посиланні в тексті на джерела наводити порядковий номер за списком джерел, виділений двома квадратними дужками [4, с.58], [4, с. 128; 8, с. 103-107; 9, с.5].

8.24. Посилання на ілюстрації позначають порядковим номером ілюстрації, наприклад, рис. 2.

8.25. На всі таблиці повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «Таблиця» в тексті пишуть повністю, якщо таблиця не має номеру, та скорочено – якщо має номер, наприклад: «у табл. 2».

8.26. У повторюваних посиланнях на таблиці та ілюстрації слід позначати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 3».

8.27. **Титульний аркуш** є першим аркушем кваліфікаційної роботи і заповнюється за формою, наведеною у Додатку 1.

8.28. **Зміст** включає найменування всіх розділів, підрозділів та пунктів (якщовони мають назву) з позначенням номерів сторінок, на яких знаходиться початок матеріалу розділів (підрозділів, пунктів) (Додаток 3).

8.29. Список використаних джерел повинен містити перелік джерел, використаних при виконанні кваліфікаційної роботи. Джерела розмішувати **за алфавітом** (правила оформлення літературних джерел наведено у Додатку 5).

8.30. Додатки оформлюють як продовження тексту кваліфікаційної роботи на наступних сторінках.

8.31. Кожен **додаток** повинен починатися з **нового аркуша** (сторінки з позначенням у **правому верхньому куті** слова «**ДОДАТОК**», надрукованого **великими літерами**, та мати змістовий заголовок).

8.32. Якщо у кваліфікаційній роботі більше одного додатка, їх нумерують послідовно літерами, наприклад: ДОДАТОК А, ДОДАТОК Б тощо.

**МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

Факультет соціально-педагогічної та мистецької освіти

Кафедра початкової і спеціальної освіти

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття ступеня вищої освіти «магістра»

на тему «_____»

Виконала: здобувач вищої освіти
групи М315-сп/сол25М
Денної/заочної форми навчання
Спеціальність А6.01 Спеціальна освіта
(Логопедія)

Освітня програма Спеціальна освіта.
Логопедія

ПІБ _____

Керівник: _____

(ПІБ)

Рецензент:

(ПІБ)

Запоріжжя — 20____

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

**ПОДАННЯ
ГОЛОВІ АТЕСТАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ
ЩОДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ**

Направляється здобувач вищої освіти _____
(прізвище та ініціали)

до захисту кваліфікаційної роботи за спеціальністю А6.01 Спеціальна освіта
(Логопедія)

освітньою програмою Спеціальна освіта. Логопедія
на тему: _____
(назва теми)

Кваліфікаційна робота і рецензія додаються.

Декан _____ Гузь Н.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Довідка про успішність

_____ за період навчання на факультеті соціально-
(прізвище та ініціали здобувача вищої освіти)

педагогічної та мистецької освіти з 20____ року до 20____ року повністю
виконав(ла) освітню програму підготовки за спеціальністю з таким розподілом
оцінок за: національною шкалою: відмінно____%, добре____%, задовільно
____%; шкалою ECTS: A____%; B____%; C____%; D____%; E%.

Секретар деканату _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Висновок керівника кваліфікаційної роботи

Здобувач вищої освіти _____

Керівник кваліфікаційної роботи

(підпис)

«__» ____ 20__ року «__»

Висновок кафедри про кваліфікаційну роботу

Завідувач кафедри початкової і спеціальної освіти

Дубяга С.М.

(підпис)

«__» ____ 20__ року

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
 РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ КАЗКОТЕРАПІЇ У ФОРМУВАННІ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	 9
1.1 Формування мовленнєвої компетентності дітей в старшому дошкільному віці.....	9
1.2 Методичні аспекти формування мовленнєвої компетентності дітей старшого дошкільного віку.....	12
1.3 Використання казкотерапії як методу корекційної роботи логопеда зі старшими дошкільниками.....	18
Висновки до розділу 1.....	31
 РОЗДІЛ 2. ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ДІТЕЙ ІЗ ПОРУШЕННЯМ МОВЛЕННЯ ЧЕРЕЗ ВИКОРИСТАННЯ КАЗКОТЕРАПІЇ ЗА ПЕДАГОГІЧНОЮ СПАДЩИНОЮ В. СУХОМ- ЛИНСЬКОГО.....	 34
2.1 Використання потенціалу казки у педагогіці В. Сухомлинського.....	34
2.2 В. Сухомлинський про роль казки у вихованні та навчанні дітей з особливими потребами.....	39
Висновки до розділу 2.....	42
 РОЗДІЛ 3. ДОСЛІДЖЕННЯ КОРЕКЦІЙНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ КАЗКОТЕРАПІЇ У РОБОТІ З ДІТЬМИ З МОВЛЕННЄВИМИ ПОРУШЕННЯМИ.....	 45
3.1 Методика дослідження формування мовленнєвої компетентності дітей із порушеннями мовлення через використання казкотерапії за педагогічною спадщиною В. Сухомлинського.....	45

3.2 Методичні рекомендації організації роботи з формування мовленнєвої компетентності старших дошкільнят із загальним недорозвиненням мови із використанням казок.....	71
Висновки до розділу 3.....	73
ВИСНОВКИ.....	75
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	77
ДОДАТКИ.....	82

ВСТУП

Актуальність теми (обґрунтовують актуальність і доцільність роботи для розвитку відповідної галузі науки);

Об'єкт дослідження;

Предмет дослідження;

Мета і завдання;

Методи дослідження;

Наукова новизна одержаних результатів (за необхідністю);

Теоретичне, практичне значення отриманих результатів;

Апробація результатів дослідження;

Структура роботи.

**ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ У
СПИСКУ ДЖЕРЕЛ, ЯКИЙ НАВОДЯТЬ У НАУКОВИХ РОБОТАХ
згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне
посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням
правок (код УКНД 01.140.40)**

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги	
Один автор	Бех І. Д. Особистість на шляху до духовних цінностей: монографія. Київ-Чернівці: Букрек, 2018. 296 с.
Два автора	Савчин М.В., Василенко Л.П. Вікова психологія. К.: Академвидав, 2005. 602с.
Три автора	Колупаєва А. А., Данілавічюте Е. А., Литовченко С. В. Професійне співробітництво в інклюзивному навчальному закладі : навч.-метод. посіб. Київ : «А.С.К.», 2012. 197 с.
Чотири автори	Етнопедагогіка: навч. посіб. / Євтух В. Б., Марушкевич А. А., Дем'яненко Н. М., Чепак В. В, К.: Київський університет, 2003. 117 с. Словник синонімів української мови: в 2-х т. / А.А.Бурячок, та ін. К.: Наукова думка, 2001. Т.2. 960 с.
П'ять і більше авторів	Вікова і педагогічна психологія / О.В.Скрипченко та ін. Київ, 2007. 413с.
Колективний автор	Сучасні інновації у сфері педагогіки та психології : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 30 листопада – 1 грудня 2018 р.). Київ : Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, 2018. 560с.
Багатотомне видання	Актуальні питання корекційної та інклюзивної освіти / За загальною редакцією Бойчука Ю.Д. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2020. 376 с. Бех І.Д. Вибрані наукові праці. Виховання особистості. Т.2. Чернівці. : Букрек, 2015. 640с.

За редакцією	Актуальні питання корекційної та інклюзивної освіти / За заг.ред. Бойчука Ю.Д. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2020. 376 с.
Автор і перекладач	Котлер Ф. Основы маркетинга : учеб.пособие / пер. с англ. В. Б. Боброва. Москва, 1996. 698 с. Брігхем Є. В. Основы фінансового менеджменту / пер. з англ. В. Біленького та ін. Київ : Молодь, 1997. 998 с.
Частина видання	
Розділ книги	Саблук П. Т. Напрямки розвитку педагогіки в аграрній сфері виробництва. <i>Основи педагогіки</i> / за ред. М.Й.Маліка. Київ, 2020. С. 5–15.
Тези доповідей, матеріали конференцій	Чередніченко Н.В. Місце та роль граматики в системі навчання рідної мови молодших школярів із порушеннями мовленнєвого розвитку. Інноваційні підходи в освіті та реабілітації дітей із особливими освітніми потребами: <i>збірник тез наукових робіт учасників IV Всеукраїнської науково-практичної конференції</i> (м. Київ, 14-15 травня 2020 року). Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. 109-113. Шевченко Ю., Дубяга С. Формування в учнів початкової школи толерантного ставлення до дітей з особливими освітніми потребами. Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: Педагогіка (1 (28)). 2022. С. 69-74.
Статті з продовжуючих та періодичних видань	Слободяник Г. І. Методичні рекомендації щодо використання методу біоенергопластики в логокорекційній роботі. Інформаційно-методичний збірник: спеціалізоване педагогічне видання департаменту освіти і науки Київської обласної державної адміністрації та Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів». 2019. № 4 (222). 64 с. Швалюк Т.М., Закієва В.Р. Вивчення

	механізму суфіксального творення іменників і прикметників у дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвиненням мовлення третього рівня. <i>Логопедія</i> : науково-методичний журнал. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. 2018. 13. С. 70-76. Pennington BF, Bishop DVM. Relations among speech, language, and reading disorders. <i>Annual Review of Psychology</i>. 2009, №60, P.283-306.
Електронні ресурси	
Книги	Савченко О. Я. Дидактика початкової школи: підруч. для студ. пед. факульт. К.: Генеза, 2002. 368 с.
Законодавчі документи	Про стандартизацію : Закон України від 11 лют. 2014 р. № 1315. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1315-18 (дата звернення: 02.11.2017). Концепція Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року : проект / М-во аграр. політики та продовольства України. URL: http://minagro.gov.ua/apk?nid=16822 (дата звернення: 13.10.2017).
Періодичні видання	Шевченко Ю.М. Сутність і структура готовності студентів закладів вищої освіти до духовно-морального розвитку молодших школярів. Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету: зб. наук. праць. Мелітополь: МДПУ ім. Богдана Хмельницького, 2018. Вип. 2 (21). С. 92–97. Ismail S., Jarrah A., Abdulwahed S. Exploring Pre-Service Teachers' Perceptions of Their Pedagogical Preferences, Teaching Competence and Motivation. <i>International Journal of Instruction</i>. 2019. Vol.12, No.1. Pp. 493–510. URL: https://doi.org/10.29333/iji.2019.12132a Guzmán Antonio, Muñoz-Fernández Pablo, Rodríguez-Gutiérrez, Mercedes Luque-Vílchez. 2019. La Formación Inicial del Profesorado de Educación Secundaria en España: Perfil Y Motivaciones del Futuro Docente (Initial Teacher Training for Secondary Education in

	Spain: Profile and Motivations of the Future Teaching Staff) // Educación XX1. Т. 22.1, 2019, pp. 71–92. DOI: 10.5944/educXX1.20007
Сторінки з веб-сайтів	Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? <i>Екологія життя</i> : веб- сайт. URL: http://www.eco-live.com.ua (дата звернення: 12.10.2017).
Інші документи	
Законодавчі і нормативні документи (інструкції, накази)	Конституція України : станом на 1 верес. 2016 р. / Верховна Рада України. Харків : Право, 2016. 82 с. Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень : Закон України від 5 жовт. 2017 р. № 2164. <i>Урядовий кур'єр</i> . 2017. 9 листоп. Інструкція про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : затв. наказом М-ва фінансів України від 20 квіт. 2015 р. № 449. <i>Все про бухгалтерський облік</i> . 2015. № 51. С. 21–42. Про затвердження Порядку забезпечення доступу вищих навчальних закладів і наукових установ, що знаходяться у сфері управління Міністерства освіти і науки України, до електронних наукових баз даних : наказ М-ва освіти і науки України від 2 серп. 2017 р. № 1110. <i>Вища школа</i> . 2017. № 7. С. 106–107
Стандарти	1. ДБН 2.2-40 : 2018. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення. [Чинний від 2019-04-01]. Київ, 2018. 68 с. (Державні будівельні норми України). 2. ДБН 2.2-3 : 2018. Будинки і споруди. Заклади освіти. [Чинний від 2018-09-01]. Київ, 2018. 63 с. (Державні будівельні норми України).
Патенти	1. Спосіб відновлення вимовної функції у дошкільнят з порушеннями фонетико-фонематичної сторони мовлення / Ю. В. Рібцун : пат. 44366 Україна : МПК: А61М 21/00, А61Н 1/00 ; опубл. 25.09.2009.

	2. Спосіб локальної корекції тону м'язів периферичного артикуляційного апарату при тяжких порушеннях мовлення / С. М. Семак : пат. 114385 Україна : МПК: А61Н 39/00, А61Н 1/00 ; опубл. 10.03.2017.
Авторські свідоцтва	Свідоцтво про реєстрацію авторського права на науково-методичний твір: Стаття «Використання елементів англійського дитячого фольклору у формуванні соціокультурної компетенції молодших школярів у мультилінгвальному середовищі» (№130051 від 18.09.2024 р.)
Дисертації, автореферати дисертацій	Шевченко Ю.М. Теоретико-методичні засади готовності студентів вищих навчальних закладів до духовно-морального розвитку молодших школярів у крос-культурному просторі: дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.07 / Східноукраїнський нац. ун-т ім. В.Даля. Київ, 2020. 555 с. Артемчук І. В. Особливості усного зв'язного мовлення у комунікативно депривованих дітей-сиріт : автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.08. Київ, 2005. 22 с.

Деякі бібліографічні позначення в іншомовних джерелах

Мова	Том	Номер	Сторінка
Англійська	Vol.Bd.	№	P.
Німецька	T.	Nr	S.
Французька	Vol.	Nn.	P.
Італійська			P.

Шевченко Юлія Михайлівна
доктор педагогічних наук,
професор кафедри початкової і спеціальної освіти